

Юридичний аналіз нового режиму розкриття інформації в Україні (EDS)

Загальні законодавчі вимоги до розкриття інформації

Загальні норми до розкриття інформації передбачені Цивільним кодексом України від 01 січня 2003 року. Згідно зі ст. 152 (5) «Акціонерне товариство, яке проводить відкриту підписку на акції, зобов'язане щорічно публікувати для загального відома річний звіт, бухгалтерський баланс, відомості про прибутки і збитки, а також іншу інформацію, передбачену законом». Крім того, відповідно до ст. 162 (1) «Акціонерне товариство, яке зобов'язане відповідно до закону публікувати для загального відома документи, передбачені вище, повинне для перевірки та підтвердження правильності річної звітності щорічно залучати аудитора, не пов'язаного майновими інтересами з товариством чи з його учасниками».

Розвиваючи норми Цивільного кодексу України, ст. 39 (1) нового Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» встановлює, що емітенти, які здійснили відкрите (публічне) розміщення цінних паперів, зобов'язані своєчасно та в повному обсязі розкривати інформацію про:

- фінансово-господарський стан і результати діяльності емітента у строки, встановлені законодавством;
- будь-які дії, що можуть вплинути на фінансово-господарський стан емітента та призвести до значної зміни ціни на його цінні папери;
- власників великих пакетів (10 відсотків і більше) акцій.

Окрім зазначених нормативних актів, при розробці EDS враховувалися принципи розкриття інформації, що закріплені в таких документах, як:

Основні напрями розвитку фондового ринку, затверджені Указом Президента України 24 листопада 2005 року, де передбачено:

«дальше вдосконалення системи розкриття інформації на фондовому ринку на засадах вільного, оперативного, безкоштовного доступу інвесторів до інформації про емітентів цінних паперів та професійних учасників фондового ринку, зокрема впровадження міжнародних стандартів розкриття інформації».

Концепція розкриття інформації на фондовому ринку України, затверджена Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку 13 липня 2006 року, яка передбачає, що:

«система розкриття інформації повинна будуватися на принципах:

- своєчасного, достовірно та повного розкриття інформації;
- вільного доступу до інформації;
- зацікавленості емітентів цінних паперів у покращенні інформаційної прозорості;
- впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності».

Також при розробці EDS враховувалися Принципи корпоративного управління, затверджені Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку 11 грудня 2003 року, у яких йдеться про те, що

«Товариство повинно своєчасно та доступними засобами розкривати повну і достовірну інформацію з усіх суттєвих питань, що стосуються товариства, з метою надання можливості користувачам інформації (акціонерам, кредиторам, потенційним інвесторам тощо) приймати виважені рішення».

Важливі положення EDS

Що стосується змісту інформації, то Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» передбачає такі види інформації, що повинна розкриватися перед ДКЦПФР емітентами, які здійснили відкрите (публічне) розміщення цінних паперів:

1. Регулярна інформація про емітента (Річні та Квартальні звіти);
2. Особлива інформація про емітента (інформація про будь-які дії, що можуть вплинути на фінансово-господарський стан емітента та призвести до значної зміни вартості його цінних паперів);
3. Проспект емісії цінних паперів та зміни до нього;
4. Звіт про результати розміщення цінних паперів.

Обсяг обов'язкового розкриття інформації включає ту мінімальну інформацію, яка необхідна для інформування ринку і захисту інвесторів. Визнаючи той факт, що інвестиції в цінні папери, як і будь-яка інша форма інвестицій, пов'язані з ризиком, обов'язкова для розкриття інформація — це інформація, що дозволяє акціонерам та іншим інвесторам розуміти такий ризик і приймати обґрунтовані рішення. Базовий зміст документів, які пропонуються EDS, забезпечує достатню гнучкість, що дозволяє емітенту розкривати конкретні аспекти своєї фінансово-господарської діяльності.

Вільний текстовий формат

EDS дотримується вимоги про розкриття інформації у вільній текстовій формі. Відповідно до вимог розповідної форми розкриття інформації, на відміну від простого переліку фактів, емітент повинен надавати повну і точну інформацію про кожну з важливих подій і представляти важливість події у контексті його діяльності й фінансового стану. Отже, розповідне описання події сприяє кращому розумінню інформації інвесторами й учасниками ринку.

Опис господарської діяльності, розвитку і структури компанії

Емітент повинен описати у вільному описовому форматі господарську діяльність компанії, її розвиток та структуру. Емітент повинен звернути увагу на основні корпоративні події, такі як злиття, основні придбання або відчуження активів тощо за останні п'ять років. Повинна бути розкрита організаційна структура компанії й основні види діяльності. Додаткова інформація повинна надаватися про основних споживачів послуг чи робіт компанії (які споживають 10 % і більше усього обсягу реалізації за останній фінансовий рік), зазначаючи факти укладення із споживачами договорів та істотні умови таких договорів.

Опис судових справ, у яких компанія є учасником

Емітент повинен описати всі поточні судові справи або претензійні процедури, що передбачають вимоги про відшкодування збитків на суму 10 % і більше загальних активів компанії чи обсягу реалізації, у яких компанія чи її відокремлені підрозділи, дочірні підприємства, члени наглядової ради, правління є учасниками, та які стосуються господарсько-фінансової діяльності компанії.

Опис наглядової ради, правління та ключового персоналу, а також розміру і видів їх винагороди

Емітент повинен надати основну інформацію про членів наглядової ради, членів правління та іншого ключового персоналу, включаючи описання політики компанії по відношенню до винагороди цим особам та сукупний розмір їх винагороди в розрізі річної заробітної плати, премій, пільг та будь-яких інших виплат.

Інформація про основних акціонерів компанії

Емітент повинен зазначити інформацію про будь-яку фізичну чи юридичну особу, яка володіє 10% або більше акцій компанії чи контролює її в інший спосіб, включаючи акції, якими особа володіє як безпосередньо, так і опосередковано (наприклад, через членів сім'ї, інших юридичних осіб). Слід зазначити, що Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» зробив позитивний крок вперед і відносить інформацію про власників великих пакетів акцій (10% або більше) до особливої інформації та покладає обов'язок на емітента уточнювати цю інформацію і розкривати її.

Інформація про правочини з членами наглядової ради, правління, основними акціонерами або іншими зацікавленими особами

Емітент повинен описати будь-які правочини між компанією чи її відокремленими підрозділами, дочірніми підприємствами та основними акціонерами або членами спостережної ради чи правління протягом останній двох фінансових років і будь-які правочини, що знаходяться у процесі укладення. Потрібно детально описати природу правочинів, підстави їх укладення, метод оцінки вартості активів чи послуг, що є предметом правочину.

Фактори ризику

Емітент повинен визначити кожен із суттєвих ризиків, пов'язаних із компанією чи її фінансово-господарською діяльністю. Ризики потрібно розміщувати в порядку важливості з точки зору інвестування в компанію. Текстове описання кожного ризику повинне відображати специфіку компанії і містити достатньо фінансової та іншої інформації про ризик, щоб дозволити інвестору зрозуміти ризик та оцінити його важливість.

Фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності

EDS сприяє переходу до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Їх використання допомагає досягти єдиних високих стандартів бухгалтерського обліку, які забезпечують прозорість і порівняльну інформацію у фінансових звітах, що у свою чергу веде до кращого захисту інвесторів, підвищення ефективності збору податків та загальної довіри до ринку. Так само важливо, що компанії з управління активами пенсійних фондів потребуватимуть цю інформацію для обґрунтованого інвестування пенсійних активів і з метою отримання прибутку для майбутніх отримувачів пенсії. Отже, якщо емітент готує фінансову звітність відповідно до МСФЗ, EDS вимагає подання такої звітності, перевіреної аудитором, а також фінансову звітність, підготовлену відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

«Стандарт істотності» для розкриття інформації

Щоб сприяти поданню емітентами всієї необхідної інформації, EDS містить загальний «стандарт істотності», що ґрунтується на прийнятих ДКЦПФР Принципах корпоративного управління. Істотність вимагає надання окрім інформації, передбаченої розділом чи подією, будь-якої додаткової інформації, необхідної для забезпечення суттєвого, повного

і точного розкриття, у світлі конкретних умов фінансово-господарської діяльності емітента.

Подання документів через EDS

ДКЦПФР уповноважена відповідно до Закону встановлювати додаткові вимоги до розкриття інформації про емітента, а також строки, порядок і форми подання інформації. З огляду на це, EDS складається із проекту Положення, що передбачає процедуру подання інформації, для затвердження ДКЦПФР, та Форм подання різних видів документів як Додатків до Положення, також для затвердження ДКЦПФР.

EDS створена як повністю автоматизована система для подання інформації з використанням сучасних технологій.

Спочатку емітент повинен виконати прості реєстраційні процедури та отримати ключ електронного цифрового підпису для подання звітів через систему EDS. Емітент буде зобов'язаний своєчасно оновлювати інформацію, що міститься у «Реєстраційній Формі Емітента» і відображати всі зміни в даних, щоб інформація у «Реєстраційній Формі Емітента» була чинною.

Після реєстрації та отримання ключів електронного цифрового підпису звіти повинні подаватися в електронному вигляді, скріплені електронними цифровими підписами посадових осіб емітента. Висновок аудитора разом із перевіреною фінансовою звітністю також повинен бути в електронному вигляді, скріплений електронним цифровим підписом аудитора та прикріплений до звіту. Офіційною датою подання документу вважатиметься дата, коли документ прийнято EDS, про що емітент отримує електронне повідомлення.

Скріплення електронних документів електронними цифровими підписами відповідно до законодавства забезпечує юридичну дійсність таких документів і таку ж саму юридичну силу, як паперових документів. За допомогою електронного цифрового підпису особи, які підписали документ, підтверджують достовірність інформації, що міститься в документі, а аудитор підтверджує достовірність інформації, що міститься у фінансовій звітності, що була предметом аудиторської перевірки. Відразу після подання документів вони розкриваються на веб-сайті ДКЦПФР.

Доступ до інформації для громадськості, інвесторів та учасників ринку буде безкоштовним в режимі реального часу на веб-сайті ДКЦПФР. Система на базі «режиму реального часу» сприятиме дотриманню законів і підзаконних нормативно-правових актів щодо «інсайдерської інформації», оскільки всі користувачі матимуть доступ до інформації водночас.

Цілі EDS

Запровадження міжнародних стандартів (передбачених Директивами ЄС, Принципами корпоративного управління ОЕСР, Принципами розкриття інформації IOSCO) і найкращої міжнародної практики щодо змісту інформації, яка повинна розкриватися емітентами;

Впровадження українського законодавства, зокрема щодо подання документів в електронній формі та розміщення в загальнодоступній інформаційній базі даних ДКЦПФР;

Забезпечення принципу швидкого, рівного та одночасного доступу до інформації інвесторів та інших користувачів та запобігання використанню інсайдерської інформації;

Поступовий перехід до розкриття інформації відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності, які передбачають прозору і порівняльну інформацію про фінансовий стан емітента, що веде до кращого захисту інвесторів;

Належність прав інтелектуальної власності на інформаційну систему ДКЦПФР, що дозволить подальше вдосконалення і підтримку системи.

Висновки

EDS передбачатиме можливість електронного подання проспектів емісії, звітів про результати розміщення цінних паперів, річних звітів, квартальної інформації за кожні з перших трьох кварталів року і розширений перелік спеціальної інформації, що вимагається нещодавно прийнятим Законом «Про цінні папери та фондовий ринок». Ці вимоги до розкриття інформації, що відповідають принципам IOSCO and Директивам ЄС, забезпечать постійне поновлення фінансово-господарської інформації про компанію. ДКЦПФР як регулятор ринку матиме повний контроль над процесом для забезпечення того, що інформація, яка подається компаніями, відповідає міжнародним стандартам і є доступною ринку в будь-який час.